

บทที่ 3

วิธีดำเนินการวิจัย

งานวิจัยเรื่องศึกษาภาพการจัดการของกลุ่มแปรรูปมันฝรั่งอำเภอสันทราย จังหวัดเชียงใหม่ ได้ศึกษาการจัดการของกลุ่มแม่บ้านเกษตรกรเจดีย์แม่ครัว และกลุ่มสตรีสหกรณ์นิคมสันทราย โดยได้ออกแบบกระบวนการวิจัย ดังนี้

3.1 ประชากร

การวิจัยครั้งนี้ได้ศึกษาศึกษาภาพการจัดการกลุ่มแปรรูปมันฝรั่งสองกลุ่มคือ

1. กลุ่มแม่บ้านเกษตรกรเจดีย์แม่ครัว หมู่ 3 บ้านเจดีย์แม่ครัว ตำบลแม่แฝกใหม่ อำเภอสันทราย จังหวัดเชียงใหม่ มีสมาชิก 43 คน โดยการเลือกสังเกตและสัมภาษณ์ผู้ที่เกี่ยวข้อง ดังนี้

1.1 นางบัวคำ	วิภาษา	ประธานกลุ่ม
1.2 นายมี	วิภาษา	ที่ปรึกษากลุ่ม
1.3 นางเพ็ญศรี	อินดา	รองประธานกลุ่ม
1.4 นางพวงเพชร	รอบรู้	เลขานุการกลุ่ม
1.5 นางบัวลอย	ชมพู่	เหรัญญิกกลุ่ม
1.6 นางมะลิวัลย์	กันเงิน	ฝ่ายผลิต
1.7 นางศรีนวล	โปธาเจริญ	ฝ่ายตลาด
1.8 นางอุไรวรรณ	ชาว่อง	ที่ปรึกษากลุ่ม (เดทกิจเกษตร)
1.9 นางนงนุช	บุรณะพรรค	ที่ปรึกษากลุ่ม (เจ้าพนักงานการเกษตรที่ 5)

2. กลุ่มสตรีสหกรณ์นิคมสันทราย หมู่ 11 ตำบลหนองหาร อำเภอสันทราย จังหวัดเชียงใหม่ มีสมาชิก 535 คน โดยการเลือกสังเกตและสัมภาษณ์ผู้ที่เกี่ยวข้อง ดังนี้

2.1 นายมี	วิภาษา	ประธานกรรมการสหกรณ์นิคมสันทราย จำกัด
2.2 นางลัดดาวัลย์	ใหม่เส็ง	ผู้จัดการสหกรณ์นิคมสันทราย จำกัด
2.3 นายอัศวิน	ศรีเทพ	หัวหน้าแผนกแปรรูป
2.4 นายสมพร	โพชายะ	ตรวจสอบคุณภาพ
2.5 นางนิโลบล	วิชัยพันธ์	กรรมการสหกรณ์นิคมสันทราย จำกัด
2.6 นายประเสริฐ	จรรยาสุภาพ	ผู้ตรวจสอบกิจการ
2.7 นางบุญหลง	จงแบ่ง	พนักงานทอดมันฝรั่ง

2.8 นางสาวศศิ	วงศ์จันทา	พนักงานแปรรูปมันฝรั่ง
2.9 นายอินทร	ทิพณี	เจ้าหน้าที่พัฒนาสถาบัน
2.10 นายวิศิษฐ์	จุลปานนท์	เจ้าหน้าที่ส่งเสริมสหกรณ์ 5

3.2 ขอบเขตการวิจัย

ขอบเขตด้านเนื้อหาของกรวิจัยครั้งนี้ ครอบคลุมประเด็นการจัดการกลุ่มในเรื่อง บุคลากร, ทุน, วัตถุดิบ, แปรรูป, ตลาด พื้นที่การวิจัย คือ พื้นที่ของกลุ่มแม่บ้านเกษตรกรเจดีย์แม่ครัว หมู่ 3 บ้านเจดีย์แม่ครัว ตำบลแม่แฝกใหม่ อำเภอสันทราย จังหวัดเชียงใหม่ และพื้นที่ของกลุ่มสตรีสหกรณ์นิคมสันทราย หมู่ 11 ตำบลหนองหาร อำเภอสันทราย จังหวัดเชียงใหม่

3.3 ขั้นตอนการวิจัย

งานวิจัยครั้งนี้ได้จัดลำดับขั้นตอนการวิจัยไว้เพื่อให้สามารถตอบวัตถุประสงค์ที่ตั้งไว้ ดังนี้

1. เลือกพื้นที่เป้าหมาย ที่มีประเด็นศึกษาตามวัตถุประสงค์การวิจัย โดยสำรวจกลุ่มแม่บ้านเกษตรกรที่มีการแปรรูปมันฝรั่ง ในอำเภอสันทราย จังหวัดเชียงใหม่
2. ศึกษาสภาพปัญหาทั่วไป ข้อมูลพื้นฐานทั้งจากเอกสารการสังเกตและการสัมภาษณ์ กลุ่มแม่บ้านทั้ง 2 กลุ่ม และบุคคลที่เกี่ยวข้อง
3. เขียนโครงการการวิจัย ตรวจสอบเอกสารงานวิจัยที่เกี่ยวข้อง ให้สอดคล้องกับวัตถุประสงค์การวิจัยโดยการแนะนำ และชี้ข้อบกพร่องจากอาจารย์ที่ปรึกษา
4. ประชุมกลุ่มพร้อมชี้แจงประเด็น แนวทางในการทำวิจัย โดยการเข้าชี้แจงให้ทราบถึงประเด็นที่จะทำการวิจัยเพื่อขอความร่วมมือในการให้ข้อมูลของกลุ่มและสมาชิกกลุ่มทั้งสอง
5. รวบรวมข้อมูลทางด้านการจัดการกลุ่มศักยภาพ ข้อจำกัด เงื่อนไขที่เป็นศักยภาพ โดยการสัมภาษณ์ ทั้งแบบเป็นทางการและไม่เป็นทางการ โดยการสังเกตพฤติกรรมในการปฏิบัติงานของกลุ่มและสมาชิกกลุ่ม
6. ประชุมกลุ่มเพื่อร่วมกันวิเคราะห์ การจัดการกลุ่ม ว่ามีศักยภาพด้านใดบ้าง
7. วิเคราะห์ข้อมูล โดยแยกหมวดหมู่ ให้สามารถตอบวัตถุประสงค์ของการวิจัย
8. เขียนรายงานและสรุปผล

3.4 การเก็บข้อมูล

3.4.1 แหล่งข้อมูลสำหรับการวิจัยครั้งนี้ มีดังนี้คือ

ก. ฐานข้อมูลแบบปฐมภูมิ (Primary data) โดยได้จากการสังเกต การสัมภาษณ์ บุคคลกลุ่มบุคคลทั้งจากกลุ่มแม่บ้าน และผู้ที่เกี่ยวข้องแบบมีส่วนร่วมและไม่มีส่วนร่วมทั้งยังได้มีการบันทึกเสียงและภาพถ่ายเพื่อช่วยให้การจดบันทึกและรวบรวมข้อมูลมีความน่าเชื่อถือมากยิ่งขึ้น

ข. ฐานข้อมูลทุติยภูมิ (Secondary data) โดยเป็นข้อมูลที่ได้เก็บรวบรวมไว้แล้ว โดยสถาบันต่าง ๆ บุคคลกลุ่มบุคคล จาก รายงานวิจัย เอกสาร หนังสือ วารสารสิ่งพิมพ์ต่าง ๆ บทความ ตลอดจนข้อมูลอื่น ๆ ที่เกี่ยวข้อง

3.4.2 วิธีการเก็บข้อมูล (Data collection)

ก. การสังเกต (Observation) จะทำในขณะที่เข้าร่วมประชุม และเข้าร่วมกิจกรรมต่างๆ ของกลุ่มเพื่อจัดเก็บข้อมูล เพื่อนำมาวิเคราะห์หรือหาความสัมพันธ์ของสิ่งที่เกิดขึ้นกับสิ่งอื่น โดยกระบวนการสังเกตมักใช้ร่วมกับการสัมภาษณ์เพราะขณะสัมภาษณ์ต้องสังเกตถึงพฤติกรรมบางอย่างไปพร้อมกัน โดยมีการสังเกต 2 แบบ คือ

ก.1 การสังเกตแบบมีส่วนร่วม (Participant Observation) การสังเกตแบบมีส่วนร่วมในครั้งนี้นักวิจัยได้เข้าร่วมเป็นส่วนหนึ่งในการทำกิจกรรมกับกลุ่ม สามารถเก็บข้อมูลได้ละเอียดสมบูรณ์มากกว่าการสังเกตแบบไม่มีส่วนร่วม

ก.2 การสังเกตแบบไม่มีส่วนร่วม (Non – Participant Observation) เป็นการสังเกตโดยตรงโดยไม่ให้ผู้ร่วมกิจกรรมต่างๆ รู้ตัว ส่วนใหญ่สังเกตขณะที่ไปสัมภาษณ์ผู้นำกลุ่ม กรรมการ กลุ่ม สมาชิกกลุ่ม

ข. การสัมภาษณ์ (Interview) เป็น การสนทนาซักถามอย่างมีจุดมุ่งหมายเพื่อให้ได้ข้อมูลที่ต้องการ ข้อมูลที่ได้จากการสัมภาษณ์จะช่วยอธิบายสิ่งที่นักวิจัยพบเห็นหรือสังเกตได้แต่ยังไม่เข้าใจให้ดียิ่งขึ้น การสัมภาษณ์แบบได้เป็น 2 แบบคือ

ข.1 การสัมภาษณ์แบบไม่มีโครงสร้าง (Informal Interview) ใช้ในการเข้าไปในชุมชนระยะแรก เป็นการเข้าไปแนะนำตัวทั้งนี้สังเกตเห็นว่าผู้ให้ข้อมูลมีความพอใจ ให้ความร่วมมือเป็นอย่างดีในการพูดคุย การสัมภาษณ์ แบบไม่มีโครงสร้างนี้มีประโยชน์ต่อการตั้งประเด็นในการสัมภาษณ์ครั้งต่อไป

ข.2 การสัมภาษณ์แบบมีโครงสร้างหรือการสัมภาษณ์แบบเป็นทางการ (Structured Interview or Formal Interview) ใช้ในการเก็บข้อมูลที่เป็นประเด็นหลักๆของการวิจัย

ค. การจดบันทึก โดยให้จัดแบ่งออกเป็น 2 ขั้นตอน คือ ขั้นตอนของการสังเกต โดยจะทำการจดบันทึกแบบย่อทั้งในขณะที่กำลังเก็บข้อมูลและหลังการเก็บข้อมูลเรียบร้อยแล้ว ตามแต่

เงื่อนไขของการเก็บข้อมูล เพื่อนำมาเรียบเรียงเป็นบันทึกที่มีความสมบูรณ์และถูกต้องมากยิ่งขึ้น
ขั้นตอนถัดมาคือ การจดบันทึกข้อมูลการสัมภาษณ์ และข้อมูลที่ได้จากเอกสารต่างๆ นอกจากนี้ยังมี

ง. การบันทึกเสียง เพื่อช่วยให้การบันทึกข้อมูลที่ได้จากการสัมภาษณ์ในช่วงต้น ๆ ให้
ครบถ้วนและสมบูรณ์

จ. การบันทึกภาพ เพื่อช่วยสนับสนุนและยืนยันหลักฐานและ แสดงให้เห็นถึงความ
สมบูรณ์ของข้อมูลยิ่งขึ้น

3.5 การวิเคราะห์ข้อมูล

เป็นการวิเคราะห์ข้อมูล โดยการจัดหมวดหมู่ข้อมูล คุณลักษณะและข้อมูลตัวเลขเพื่อให้
สามารถอธิบายและตอบวัตถุประสงค์ที่กำหนดไว้